

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Egészévre 6 korona
Félévre 3 korona
Negyedévre 1 korona 50 fillér
Egyes szám ára 14 fillér.

Felelős szerkesztő:

SZILASSY ZOLTÁN

az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelek).

Gróf Apponyi Albert, a képviselőház elnöke.

Az elmúlt héten *Apponyi* Albert grófot, a volt nemzeti párt vezérét nagy lelkesedéssel választották meg törvényhozóink a képviselőház elnökeül. Gróf Apponyi Albert, mióta pártvezér megszűnt lenni, pártjával együtt beolvadt a szabadelvű pártba s harminczéves politikai multja olyan szónoki babérrdő, mely erkölcsi kötelességévé tette az ujonnan alakult törvényhozásnak, hogy a miniszteri székek egyenrangú házelnöki székbe emelje.

Ez meg is történt s a házelnöki székben az erkölcsi fegyelemnek egyik záloga van Apponyi gróf kezében,

aki a nemzeti eszméknek harmincz évig volt kitartó harczosa és egyuttal vezére is. Az ő elnöksége alatt bizonyára sok olyan törvényalkotás létesül a jog, törvény és igazság lobogója alatt, amelyet a nemzet régóta óajt.

Apponyi házelnöksége alatt ki lesz zárva a képviselőház tárgyalásaiból az indulatok, szenvedélyek hangja, aminthogy ez is illendő Széll kormányelnök programjához, mely a *tettek* mezejére szólítja fel a törvényalkotókat. Az egész nemzet osztatlan lelkesedéssel üdvözli Apponyit a házelnöki székben!

Hogy állunk?

Azt kérdeztem egy vidéki ismerős atyámfiatól a múlt héten, hogy: *hogyan állunk?* Azt felelte, hogy: *rosszul*. De csak a bekezdés volt ez a szó, melyet aztán száz és száz panasz követett az atyafi ajkáról. Csak a hosszú panasz után tudtam meg, hogy *mit jelen a szegény embernél e rövid felelet, hogy: rosszul*. Benne van abban minden, de minden.

Otthon valék, a kis fatornyos falumban. A sok eső mindent tönkretett. Olyan a buza kenyér, mintha sárga sárt rázna az ember kavics nélkül. Mikor beleharaptam az édes anyám kenyérébe, majd kiesett a köny a szememből. Ilyennel él, akinek van. Hát akinek amolyan sincs!?

És az a rövid szó jutott eszembe, hogy: *rosszul* . . .

A munkáskéznek nincs bece. Nincs munka. Négy erős leányt, öt serdülő fiút biztak reám, hogy valahová szolgálatba helyezzem, mert otthon nincs harapnivaló. A fiukat inasnak tegyem be, a leányt cselédnek. Hiszen meg is teszem az én véreimnek, de szüntelen a fülemben cseng az atyafi rövid panasza.

A saját szemeimmel láttam, a füleimmel hallottam, hogy a falu lakóinak felét bármely perczben utrakészen kapná, aki kenyeret ígérne számukra. És a vezetőemberek hallgatagon nézik annak a derék, munkától kérgeskezű népnek pusztulását, tétlenül hallgatják jajkiáltását. Egy hold föld 200—300 forint volt ezelőtt hat évvel, most 50 forintért kínálják. De nem mese ez, hanem való, mert az én édes testvérbátyám az, aki ebben a bajban van. A népet megölte a könnyüszerral kapott, de magaskamatu bankpénz. Mert nem kérdezték meg, hogy *mire kell a pénz atyámfia?* Most csupán a banknak dolgozik, már ameddig bírja. Aztán elesik a birtoktól és elmegy, elvándorol messze a hazájától, ahol nem ismerik, hogy ő valamikor tehetős gazda volt. Ott nem csufolják a tönkrejutottakat, mint itthon.

Hol van a védelem, a mentőkéz? . . . Még eddig sehol. Sokat beszéltek a képviselőjelölt urak, sokat ígértek, bárcsak századrészt váltának be annak az ígéretnak. Mert hiszen majd

feljajdul az ország széltebe-hosszában, de akkor késő lesz a segítség a keleti részek határainál lakó székelynépnek. Akkor nem sokan válszólnak a kérdésre, hogy *rosszul*, — mert kíváncsiak szegények, egyebet úgy sem tehetnek.

Katholikusok nagygyűlése.

A kereszténység kilencszázéves jubileumát tavaly ünnepelte Magyarország katolikus világa s az ekkor tartott ünnepi összejövetelen határozatba ment, hogy hazánk katolikus vallású népe évenként nagygyűlést fog tartani az ország szívében. E nagygyűléseken olyan kérdéseket fognak tárgyalni, melyek a hitélet erősítésére, a tanítás, erkölcsnemesítés, vallási gyakorlatok, jótékonykodás, zárandokutak tágas fogalmai alá tartoznak.

Ezekre a gyűlésekre kétszeres szükség van a mai világban, midőn a vallás iránti közömbösség olyan nagy mértékben, a társadalom minden rétegében érezhető. Mintha kihült volna az emberek szívéből a hitért való rajongás, az áhitat, a hitbuzgalom az utóbbi évtizedek alatt. Mig ezzel szemben a gonosztettek száma ijesztő mérvet ölt.

Régi idők daliái kereszt jele alatt vívtak diadalmas csatákat s Szent Imre herceg *»Istenért és hazáért«* jeligeje ma már papiron levő fogalomná vált.

Megdöböntő képet tár elő a régi időkkel való szembeállítás a mai kornak, melyet méltán neveznek a vallástalanság korszakának. Éppen ezért kell szívből üdvözölni az országos tanácskozásra összegyűlt magyar katolikusokat, akik a kereszt jelében kívánnak fontos munkát végezni arra nézve, hogy a katolikus hitélet visszaállítsák arra a pozícióra, melyen egykor oly hatalmas tényezőjeként szerepelt magyar nemzeti államiságunk nagy munkájában.

Országunk koronájának éke a kettőskereszt. Adjon is a magyarok Istene kettőzött erőt, kitartást a nagygyűlésre egybesereglett katolikus híveknek, hogy az anyaszentegyház ügyeiben végzett munkájuk gyümölcsöző legyen.

Megtámadott választások.

Semmi sem bizonyítja inkább, hogy a lezajlott általános képviselő-választások, a már valamennyire megtisztult közélet köpönyege alatt történtek meg, mint az, hogy föltűnő nagyszámban érkeztek be kérévények a kuriához egyes választások ellen. Az ország

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minőket

Mauthner Ödön

27 év óta
csász. és kir. udvari szállító
magkereskedésében kaphat.

választó-polgársága végre tudatára ébredt annak, hogy a népképviselői állást nem lehet sem erőszakkal, sem bármi ellenszolgáltatás árán megszerezni, hanem csak a nép bizodalma osztogatja azt. Éppen ez a szempont vezette azon 53 választókerület polgárságát, mely kérvénnyel támadta meg a választást. Ezek fölött a mandátumok fölött a királyi kuria fölesketett birói tanácsa fog dönteni.

A megtámadott képviselők névsora a következő:

Gróf Andrassy Géza (Rozsnyó), Bárány Bárdy Antal (Kis-Jenő), Baghy Béla dr. (Kun-Szt.-Márton), Bedő Albert (Sz.-Keresztur), gróf Desseffy Emil (Szempecz), Dókus Ernő (Sátoralja-Ujhely), Eggenhoffer József (Nemes-Ócsa), Egry Dezső (Pécsvárad), Enyedi Lukács (Tápé), Ehen Gyula (Szombathely), Farkas Ábrahám (R.-Szombat), Fassie Tódor (M.-Cséke), Fogarassy Zsigmond (Halmi), gr. Forgách Antal (B.-Gyarmat), Gabányi Miklós (Diószád), báró Gagern Miksa (Galgócz), Gorove László (Véghvár), báró Harkányi János (Facset), Hámory László (Vizakna), gróf Karácsonyi Jenő (Zichyfalva), Kiss Ferencz (Szolnok), Konkoly-Thege Miklós (Tata), Kovács Pál (Érsekújvár), Lázár Menyhért (Gyergyó-Szt.-Miklós), dr. Lendl Adolf (Temes-Rékás), Madarász Imre (Karczag), Makkai Zsigmond (Ákosfalva), Miksa Imre (Felvincz), Nosz Gyula (Szepes-Szombat), Órley Kálmán (Margitta), Pavlovics Lyubomir (Török-Becse), Rakovszky István (Csorna és Zzámbokrét), dr. Reich Aladár (Baja), Révai Mór (Szék), Samassa János dr. (Kápolna), Solymossy Lajos br. (Borosjenő), Szemere Miklós (Tasnád), Szentiványi Gyula (A.-Medgyes), Szivák Imre (Fehértemplom), Szombath György (Jószáshely), Szüllő Géza (Letenye), gróf Teleki Domokos (Deés), gróf Teleki Gyula (Ökörmező), gróf Teleki Sándor (Magyar-Lápos), Tormay Károly (Baranya-Szt.-Lőrincz), Valasek János (Verbó), dr. Vancsó Gyula (M.-Radna), Várady Károly (Görgő), Werner Gyula (Magyar-Igen), Wittmann János (Uj-Szent-Anna), Wolfner Tivadar (Gödöllő), Zichy Jenő gr. (Sz.-Fejérvár).

A király vendége.

A királynak nagy vendége volt a héten, de egyszersmint vendége volt a magyar nemzetnek is. A székes főváros élénk utcáin ez alkalommal nagy tömegekben mozogtak a járó-kelek. De nem esoda, mert ritka nagy vendég járt itt. Az orosz czár nagybátyja járt itt: *Mihály* nagyherceg. Ritkán keresi fel székesfővárosunkat ilyen magasállású vendég. Jólesett tehát, hogy itt fogadta a király ezuttal vendégét. Lehet ugyan, hogy magának a nagyhercegnek volt óhajta, hogy Budapestet megismerje s királyunk szívesen hozzájárult ez óhajtáshoz. Sajnos ugyan, hogy a budavári palota még nem nyújthatott otthont a vendégnek s ez kénytelen volt egy szállodában lakni s ott fogadni királyunkat. Hova-tova azonban készen lesz a budavári tündérpalota, amelynél szebb s fejedelmibb palotája aligha van uralkodónak: s akkor királyunk saját palotájában fogadhatja vendégeit. Mindenesetre örvendeztünk Mihály nagyherceg látogatásának, mert tudjuk, hogy csak szépet és jót fog elmondani székesfővárosunkról felséges rokonának, a minden oroszok czárjának, ki irántunk való érdeklődését gyakrabban kimutatta már.

Élelmiczikk-hamisítás.

Mult héten ismét tömegesen állottak a törvény előtt élelmiszerek hamisításáért. Nem kevesebb, mint harmincz árust ítéltek el a fővárosban és érdemes lesz elmélkedni e felett.

Ipari szempontból éppen olyan fontos, mint közegészségi tekintetből szükséges az élelmiczikkek hamisítása ellen való hatósági őrködés. A mindenből pénzt csinálni akaró korszak valóban rászolgál arra, hogy az élelmiczikkek hamisítása szigoruan ellenőriztessék s ha kell, meg is büntetessék. Az azonban nem lehet hasznára, ha a felügyeletet ahhoz nem értő, könnyen félre vezethető, kevés tekintélyvel bíró megbízottak végzik.

Nálunk, Magyarországon, semmi sem olyan fogyatékos, mint a törvények és rendeletek végrehajtása, holott jól tudjuk, hogy a legüdvösebb törvény jótékony hatása a végrehajtástól, az alkalmazástól függ. Akik a vidéken élnek, jól tudják, hogy milyen szegényesen díjazott közegek kezében van letéve a felügyelet, kik gyakran csak nehézségeket okoznak a forgalomnak, ellenben száz kibuvó ajtót felednek nyitva a rosszakarat számára. Ilyen végrehajtási viszonyok mellett, mégis követelnünk kell a közegészségi szempontból alkalmazott ellenőrzésnek, ipari szempontból is fontos szigorubb teljesítését az élelmiczikkek hamisítása ellen. Megfoghatatlan rövidlátás kell ahhoz, hogy eltekintünk a veszedelmes üzemletek fölött, a melyek kitünő nyers-termékeinknek élelmiczikkekké való földolgozásával történik.

Rendkívül nagy anyagi kárral jár az országra, illetve az egyes városokra nézve azon körülmény, hogy minálunk a legtöbb élelmiczikk meg van hamisítva, hogy a hamisítások mesterség szerint üzetnek.

A főváros semmivel nem jobb, sőt talán a legveszedelmesebb pontot képezi az ország többi városai között, elannyira, hogy a hamisítások révén számtalan olyan vidéki különleges élelmiczikk, amely bizonyos származási helylyel bír, a származási helyen drágább, mint a fővárosban, ahol már silányságokkal van fölkeverve, meghamisítva. Történjenek ezen meghamisítások bár a vidéki helyen, a fővárosi piac számára történnek azon célzattal, azon világos tudattal, hogy a fővárosban a mentül olcsóbb és legolcsóbb cikkek kerestetnek a lelketlen közvetítő üzérkedés által.

Innen van az, hogy p. o. a szegedi paprika és tarhonya igen gyakran olcsóbb a fővárosban, mint Szegeden; mert Szegeden majd mindenki ismeri és megtudja különböztetni a hamisított árut a hamisítatlantól. A fővárosi kereskedelemben sok más élelmiczikk van olcsó keverékek vagy egyéb anyagok hozzáadása utján meghamisítva.

E tekintetben ugyan a most kiadott fővárosi statisztikai kimutatás szerint boltokban, a vegyes élelmiczikkek körében nagyobb, fokozottabb az ellenőrzés, mint a multban volt. De azért tekintve azt, hogy az ottani ellenőrző közegek sem állnak mind a szaktudomány azon magas színvonalán, amelyen a többi világvárosok hasonló közegei állnak; tekintve, hogy a vidéki ellenőrzés még gyatrább, méltán megkövetelhető lenne a közegészség érdekében, hogy az élelmiczikkek ellenőrzésére nagyobb gondot fordítsanak.

Magyarok — a burokért.

A vallásujítás évfordulóján hatszáz magyar protestáns lelkes, élén püspökeivel, azzal a kérelemmel járult VII. *Edvárd* angol királyhoz, hogy az angol és bur protestáns testvér-nemzetek öldöklő háboruját szüntesse meg. A kérvényben, melyet elsőül *Antal Gábor*, *Kun Bertalan*, *Szász Károly* református, *Gyurátz Ferencz*, *Müller Frigyes*, *Sárkány Sámuel* ágostai evangélikus és *Ferencz József* unitárius püspök irt alá, többek közt így szólnak derék protestáns lelkipásztoraink:

„E háboru borzalmai elől lehetetlen szemünkbe lecsaknunk és lehetetlen, hogy a szeretetnek ama lelke, amelynek hirdetésére hívatatunk, szájunkra ne kényszerítse szívünk érzését.

Ez az érzés pedig a megdöbbenés, a borzalom érzése. Ime, Felséged serge is száz sebből vérzik s fiait ezrével hullanak el egy gyilkos küzdelemben, melyet egy rokon nemzet s egy idegen éghajlat ellen folytatnak. A burok nemzete pedig a végpusztulás szélére jutott. Falcai földgörcsre, tanyái földulca, népe szétszórva; megsemmisült az európai polgárosultságnak és az evangéliumi kereszténységnek mindama munkája, amelyet ez az evangéliumi erényei által erős kis nép két század óta teljesített. Hát mi szükség van rá, hogy így pusztítsa egymás két nemzet, amely rokon faji származása szerint s amely — velünk együtt — testvér az evangéliumi kereszténység közösségében.

Minden háboru rettenetes, Felséges ur; mindenkor iszonyatos az, mikor emberek embertársaik öldökléseivel keresnek dicsőséget. De legborzalmasabb a testvérek háboruja.“

Ki tagadhatná, hogy a kérelmezőknek igazuk van s ki volna az, aki ne óhajtana szíve mélyéből, hogy kérelmüknek fogamatja legyen, hogy az angol-bur háboru már harmadik esztendejébe jutott öldöklései, vérontásai megszűnjenek. A magyar protestáns papok és hívek nemesak a saját érzéseiket fejezték ki, hanem az egységes magyar nemzet szíve kivánságát tolmácsolták. Adja az Isten, hogy fogamatja legyen, hogy eljusson az angol király szívéhez ez az igazi keresztényi kérelem.

SZÖVETKEZETI ÉLET.

Ez volt a legjobb községem...

Hogy kinek mi jó, azt legjobban tudja ki-ki önmagának meghatározni. Egyik embernek igen jó lehet, ami a másiknak istencsapása, vagy éppen halála.

Bizony, érdekeink kereszteződnek az életben és ha jól meggondoljuk a dolgot, mégis csak leginkább oda lyukadnak ki, hogy mindenki saját szerencséjének kovácsa.

Például Kellemetlen Eliás végrehajtónak legjobb községe vala Könyelműfalva. Mert ebbe a faluba tehetette ő legtöbbször tiszteletét. Ez hozott az ő konyhájára legtöbbet. Itt lakott az ő fejőstehene, amelyből tulbőségesen tejelhetett, fejelhetett...

A városi kaszinóban is tudták ezt. Ha Kellemetlen Eliás végrehajtó ur például kártyázott és esetlegesen veszteni talált, aztán kissé zsörtölődni is kezdett: a kompánisták azzal biztatták, vigasztalták:

— Ne busulj, Kellemetlen Eliás, ereszt majd Könyelműfalva.

Vagy ha — ami nagy ritkán megtörtént, — Kellemetlen Eliás elhuzatta a maga nótáját és a cigánytól nem sajnálta, csak azzal hecczelték a ezimborák:

— Majd helyrehozza Könyelműfalva.

Mi csudás község lehetett hát az a Könyelműfalva, hogy ott annyi munkát talált Kellemetlen Eliás végrehajtó?

Az volt bizony, csudás község. Ahol a lakosok sokat kerestek, de leírhatlan könnyelműséggel tovább is adtak kerestetükön. Ahol a dobszót úgy megszokták, akár a kakaskukorikulást. Ahol a családi tüzhelyet ugyszólván semmire becsülték. Mit! Dobszóra kerül ingóságom? Ingomb, ha leszakad lesz más! A földek csak úgy cserélték gazdájukat, mint az ócskaárus ruhadarabjai.

Végrehajtás, foglalás, zálogolás csak úgy járta, mint a mindennapi kenyér.

De a jó isten szerelméért, hát hogy nem pusztult el ez a község egy-két járásnyi esztendőre? Hiszen nagy kutból is kilehet meríteni a vizet! Az élet, a kész szalonna, pénz is fogyton fogy!

Hogy? hát tellet még az ősök, az elődök hagyományából. A készből, amit szorgosan összehordtak. A bányából, amit művelésre hagytak. Telt bizony, de már fogyni kezdett. Már hullottak! Már kifordult a faluképe. Kincsesbányafalvából Könyelműfalva keletkezett.

Igen, már-már bekövetkezett a krízis. A nagy halálos betegségnek forduló pontja. Amelynek vége halál vagy élet.

Szerencse, hogy éppen az urasági bérlet lejárt. Az ifju földesur kezébe vette uradalmát. Lotelepedt. Sirva látta az ő szülőfalujának szomorú képét.

Abban az időben hangzott Magyarországon először a próféta szó:

— Szövetkezzünk, mert elveszünk!

Az ifju földesur szívét is nemes hullámmzásba hozta ez a nagy kiáltó szózat!

Hozzálátott a munkához!

Nehezen ment! Hej, mikor a szekér eszeveszetten rohan a lejtőn lefelé: nehéz ám azt megállítani. De meg kellett akasztani a szerencsének kerekét. Mert nem csak a szerencsének van ám kereke.

És megakasztotta!

Titáni munkával, önfeláldozó utánjárással megalkototta a szövetkezeteket.

Mint nagy, szomorú pusztítások után szívetverő látványt nyújt egy-egy vidék, község képe: úgy szemlélte az ifju földesur is szülőföldjét.

Szomorú a kép, de csüggedni nem szabad. Félre a jajveszékelésekkel! Kétségbeesett sirást ne halljunk! A köny, mely falfakad szívetekből — csak a bánat, az erős fogadás könnye legyen!

Fel a munkára!

Kezdjük újra, mint kezdték őseink! Építsünk, gyógyítsuk egymás sebeit, fogózkodjunk össze! Ne hagyjuk a mieinket.

Igy kezdődött, így folyt a munka. Lassan, de biztosan. Tövises és virágok közt!

...Eltelt pár esztendő... Kellemetlen Eliás

nagyot nézett; évről-évre még nagyobb! Mi a manó? Hát Könnyelműfalva elpusztult a földről? Vagy kihaltak ott az emberek az utolsó szálig? A hivatalban csak nézte, figyelte a beadványokat, a végrehajtást leste... várta. Hiába várta!

A régiebb keletü ügyekből még maradt hirmondónak egy-kettő. Kapott is rajta. Neki iramodott és sietett a végrehajtással. De minő más kép! Ilyenkor tele volt a község idegenekkel. Az árverés ismert alakjaival. Most ezek is hiányzanak! A község emberei árverelnek. Nem hagyják idegennek. Itt ugyan egy talpalatnyi földet sem szerezhet többé idegen. A városi bankok is csodálkozva néznek össze. A könnyelműfalvi emberek szedik kifelé a váltókat. Fizetnek, gyilkos kamattól szabadulnak.

... A kaszinóban Kellemetlen Éliás szörnyen vesztett. Haragudott is kegyetlenül.

— Ne busulj. Kellemetlen Éliás. Ereszt majd Könnyelműfalva!

— Micsoda? — szólott Kellemetlen Éliás. Befagyott. Betette ajtómat a szövetkezet!

— Szövetkezet? — kacagtak nagyot a cimborák. Hát csak nem vagy olyan együgyű, hogy a szövetkezeteket ekkorára értékeled? Amolyan uri passzió az. Játék, hogy a dologtalanoknak is leszen egy kis szórakozásuk!

— Micsoda? Ugrott fel Kellemetlen Éliás. Ti vagytok gyerekek és nem én. A legjobb községem volt nekem Könnyelműfalva. Az volt az én fejős tehenem. Aból fejteltem, tejteltem. Most mindennek vége! Mióta a szövetkezet végzi a maga munkáját, nincs abban a községben se foglalás, se árverés. Nekem már nincs ott helyem. Azt se tudom, mikor voltam benne.

Nagyot néztek a cimborák. Csak egy csendes magyar ember jegyezte meg hamisan mosolyogva!

— Én is tudom, hogy Könnyelműfalvából — Kincses — Okosfalva lett!

↔ TÖRVÉNYKEZÉS. ↔

Cine mintye! Szó szerint való értelme olábul az, hogy *tartsd eszedbe*, de valóságban vérboszt jelent. Ezzel a szóval fenyegetődött az év elején a *Tribuna* ezimű magyarfaló román ujság, abból az alkalomból, hogy a nagybányai hatóság megtiltotta az *Asztra* román közmivélődési egyesület erősen magyarellenes farsangi multságát. De kijutott a nagybányai román előkelőségnek is, a kiket gyáva meghunyászkodóknak és talpnyalóknak nevezett. Végül a *Cine mintyével* fenyegetődött és tájékozó dühvel gyalázta a magyarságot.

A kolozsvári törvényszék, mint sajtóbiróság egy évi és három havi államfogházra ítélte Baltés Andrást, a *Tribuna* felelős emberét s egyuttal

elmarasztalta ezerszáz korona pénzbüntetésben úgy, hogy ezt az összeget a *Tribuna* óvadékából kell levonni. A királyi kuria a koronaügyészi helyettes indítványára a benyújtott semmiségi panaszt visszautasította mult héten.

A magyar szó védelme. A budapesti büntető járásbiróság mult héten pénzbírságra ítélte Kornai Gyula napidijast, mert nyílt levelezőlapon megdorgálta a Lövy Lipót és fiai ujpesti czéget, a miért német bélyegzőt használ és németül írja alá a nevét még a magyar bíróság átadó ivére is. A német aláírási iv ugyanis Kornai kezébe került s a napidijas annyira fölháborodott a magyar bíróság hivatalos nyelvének ilyen megkerülésén, hogy a következő sorokat írta a Lövy-czégnek:

»Arczátlanság önöktől az, hogy *németül* nyugtázzák a törvényszéki hivatalos *magyar* kiadmányokat. Avagy talán nem érzik magukat magyaroknak? Akkor csak tessék kimenni Bécsbe, vagy máshová németek közé és próbálják meg ott tüntetni a magyar nyelvvel, majd meglátják milyen szives fogadtatásban fognak részesülni. Szégyeljék magukat!

Kornai Gyula, törvényszéki díjnok.

Az ujpesti czég Horváth Ferencz törvényszéki elnöknek adta át a levelet, aki írásos megdorgálással büntette Kornait, azután följelentést tettek még a büntető járásbiróságnál is ellene becsületsértés miatt.

A panaszt tárgyalta Kürti József dr. büntető járásbíró. Kornai kijelentette, hogy nem sértő szándékkal írta a levelezőlapot, csak *hazafias érzésből*. Vig Viktor védő szerint *Kornai dicséretet és nem büntetést érdemel*, mert törvényt védett, mikor a hivatalos magyar nyelvet védte. Föllépése használt is, mert az ujpesti czég most már magyarul írja a nevét a bírói végzésre. A bíró erre, a sok enyhítő körülmény figyelembe vevésével, Kornait husz korona pénzbírságra ítélte. Kár volt, mert ilyen ítéletek után a magyar nyelv apostolai huzzák a rövidet. De hisszük, hogy a nemzeti kegyelet hamar vissza téríti ezt Kornainak.

Templomfosztogatók. A hét elején az ujpesti római-katolikus templomban néhány elvetemült gazember nagy pusztítást vitt véghez. Éjjel behatoltak az Istenházába, letörték a szentségtartó tetejét, a sekrestyében levő egyházi szereket tartalmazó szekrényt feltörték és arany, ezüst fölszereléseket vittek el belőle. A templomfosztogatókat keresi a rendőrség.

**Polgártársak! Lépjetek be a gazdasági munkássegítő pénztárba!
Belépési szándékotokat adjátok tudtul mielőbb az előjáráságnak,
hogy a központi igazgatóságnál bejelentsenek.**

↔ MI UJSÁG? ↔

Azon t. előfizetőinket, akiknek előfizetése október hó végével lejárt és akiknek a 44-ik számunkhoz utalványt mellékelünk, felkérjük, sziveskedjenek az előfizetést megújítani, nehogy a lap szétküldésében fennakadás álljon be.

A „Független Ujság” kiadóhivatala.

A király itthon. Ő Felsége a király még mindig Gödöllőn tartózkodik. Hetenként kétszer bejön Budapestre s általános kihallgatást ad. A képviselőház elnöksége is megjelent e héten a király előtt s bemutatkozott. Az uralkodó örömeinek adott kifejezést, hogy a ház tanácskozásait Apponyi Albert gróf fogja vezetni, akihez kérdést intézett aziránt, hogy mily kilátások között kezdi meg az új Ház a törvényhozási tevékenységét. Ő Felségét megnyugtatta Apponyi gróf, hogy a törvényhozók nagy kedvvel fognak a trónbeszédben foglalt feladatok megoldásához.

A kormány a csorbai tóért. A gyönyörű fekvésű csorbai tó, mint már említettük, az állam tulajdonába ment át s Darányi miniszter most világfürdővé akarja átalakítani. Nagyszerű gyógytelepet épített a tó remekfekvésű partjára modern épületekkel és kávéházzal s így valószínű, hogy a milliós befektetés idővel kamatostól visszatérül.

A főváros a székelyekért. Az Erdélyi Kárpát-Egyesület tudvalevőleg országos mozgalmat indított a pusztulásnak indult székelység fölsegítésére. A felhívás a magyar nemzethez fordul a székelyek érdekében, kik közül az utolsó 10 év alatt 50 ezeret kényszerített kivándorlásra a szükség. A felhívást megküldték Halmos János budapesti polgármesternek is, aki gondoskodott arról, hogy a felhívás a fővárosi hivatalok, intézetek és jótékony egyesületek közt szétszasszék.

Tíz koronás aranyak. Az osztrák-magyar bank tudvalevőleg pár hónappal ezelőtt megkezdte a 20 koronás arany, meg a 10 koronás bankjegy kibocsátását. Az aranypénz csakhamar eltűnt a forgalomból, a 10 koronás bankjegy meg nem elégíti ki a szükségletet. A hiány pótlására tegnap megkezdte a bank a 10 koronás aranyak kiadását is; de egyelőre olyan esekély mennyiségben, hogy az új pénz csakis ritkaságképen látható. A közönség különben nem sokat bánna, akár 20, akár 10 koronás aranyat adnak ki, csak juttatnának belőle eleget mindenkinek. De mert ezt nem teszik, hát bizony nem nagy gyönyörűsége telik az embernek az új sárga csikókban.

Verekedés a Szentsir templomában. Jeruzsálemből írják: A Szentsir templomában a római katolikus és a görög orthodox egyház hívei között nagy verekedés támadt, amelyben mindkét részről többen

megsebesültek. Öt ferenczrendi szerzetes életveszélyesen megsérült. A verekedésre az adott okot, hogy a katolikusok többször ki akarták söpörni a templomot körülvevő udvar egyrészét, míg a görög-orthodox egyház hívei azt állították, hogy ez kizárólag az ő joguk. Már több nap óta katonaságot állítottak föl ezen a helyen, hogy az összetűzésnek elejét vegyék. A civakodók száma azonban hirtelen annyira megnőtt, hogy a kirendelt csapat nem birt velük.

Egy ezredes a magyar ipar ellen. Kassáról hihetetlenül hangzó hírt jelentenek. Azt írják ugyanis, hogy Appel Mihály ezredes, a 34-ik gyalogezred parancsnoka megtiltotta az összes alatta álló parancsnokságnak, hogy a nyomtatványikat magyar kereskedőknél szerezzék be s kijelentette, hogy az ily nyomtatványokat el sem fogadja. A furesa napi-parancs megnevezi azt a bécsi ezéget, amelynek nyomtatványai megnyerték az ezredes ur tetszését, aki, hogy nem tréfál, azzal bizonyította be, hogy egyidejűleg beadványi táblázatot is adott ki a zászlóalj- és századparancsnokoknak, melyeken a nyomtatványok száma a bécsi ezég raktárszámaival van ellátva. Nem akarjuk hinni, hogy ennyire mehessezen egy közös hadseregbeli ezredes.

Nyelvében él a nemzet. Ezzel a sokat jelentő s a nemzeti öntudat, erősségét hirdető szavakkal köszöntik egymást a müncheni magyar segítő-egyesület tagjai. Szép dolog ez az idegen nemzetiségek közzé beékelte magyarok részéről, hogy a messze idegenből is féltékeny gonddal őrködnek magyarságuk felett. Münchenben mintegy háromezren laknak magyarok, nem számítva az átutazó iparossegédek, akiknek száma évente több mint háromnegyszáz. Tizenkét év óta elnöke már az egyesületnek Zochor Dezső, tősgyökeres magyar ember, aki az egyesületnek tekintélyt szerzett. Minap ünnepet rendezett a katolikus kaszinóban a magyarság Zochor Dezső tiszteletére. Az elnököt Pollák, volt es. és kir. őrnagy üdvözölte a magyarság nevében és az egyesület hálája jeléül ezüstkoszort nyújtottak át neki. Zochor a haza és a király éltetésével kezdte beszédét és hálás köszönetet mondott az ünneplésért.

Bur vendégek Budapesten. Nehány nap óta két érdekes vendége van Budapestnek, két Transzválból érkezett bur testvér, akik hosszú kalandos bolyongás után jöttek hozzánk és innen, ha lehetséges lesz, Nápolyon át vissza akarnak térni Transzváalba.

Elégett család. Mármaros-Szigetről írják: Zárnyán egy szegény ruthén család viskójában szombaton éjjel 12 óra után tűz ütött ki s mire a mélyen alvó családfő és neje felébredtek, már nemesak az ő ruháik gyuladtak ki, de a gyermekek is lángba borultak. A szobában a családfő nejével és öt gyermekével aludt a tűz támadásakor. A védekezés hasztalan volt, úgy hogy reggelre az apa és anya és három gyermeke sebeikbe belehaltak; egy 12 éves leány és egy két éves kis gyermek felgyógyulása is kétséges, mert szintén súlyos égési sebeket kaptak. A szerencsétlenséget valószínűleg a petroleum-lámpa felrobbanása okozta.

Elcsapott községtanács. Prágában a helytartóság felfüggesztette Karolinenthal egész községtanácsát. Rájöttek ugyanis, hogy a városi vagyonból 90,000 korona hiányzik. A vizsgálat során kitűnt, hogy Farkas közalapítványi igazgató kezén tünt el a közpénz, de feljelentést nem tettek ellene, mert a rokonai készeknek nyilatkoztak a hiány megtérítésére. Most a kormány öt tagu vizsgáló bizottságot küldött ki a karolinenthal panama kiderítésére.

Hordóba fult gyermek. Bajai tudósítónk írja: Wagner Antal bajai könyvkereskedőt óriási csapás érte. Három éves kis Géza fia, amíg a eseléd a betegen fekvő Wagnernét ápolta, egyedül játszott az udvaron. Midőn a kis fiu lármája nem hallatszott, kiment a eseléd nézni, hogy mit csinál, de a kis Géza nem volt sehöl. A eseléd elkezdte keresni, egyszerre csak azt látja, hogy a gyerek lába a vizes-hordóból kilóg. Hamar odafutott a hordóhoz és ott rémülten látta, hogy a kis fiu belebukott a vízzel félig telt hordóba és abba belefult.

Kecskemét ünnepe. Kecskemétről írják: A város közönsége fáklásmenetet rendezett Bogyó Pál szeretett főpapjának tiszteletére abból az alkalomból, hogy pápai prelátság nevezte ki. Az egyház hívei és a város közönsége nevében is Kada Elek polgármester mondott üdvözlő beszédet, mire az agg főpap szívélyesen köszönte meg a közönség szeretetének megható megnyilvánulását.

Elaltatott utas. Rendkívül furfangos módon fosztották ki a minap Nagybánya és Debreczen között a vonaton Petul László nagybányai vegyeskereskedőt. Petul a vonaton két férfival utazott, akik a hosszú utón tréfálkoztak vele s valami nedves kendőt dobáltak az arcához s játékból a fejére teregették. Nem tudja, hogy történt, elég az hozzá, hogy mindig álmosabbnak érezte magát, aludni akart s végre el is aludt. A mikor fölébredt a két férfi s velük együtt a tárczája is eltűnt. 48 darab tíz- és huszkoronás bankjegy volt a tárczájában s azt csak az a két férfi lophatta el. Érdekes, hogy Hanel Joan szász ember is hasonló följelentést tett. Őt is elaltatta két férfi Brassó körül és ezeröttszáz forint pénztől fosztották ki.

Égő erdő. Nem messze Husztól, az Iza község fölötti erdő meggyuladt és napok óta ég. Oly hatalmas rész égett ki, hogy órányira látszik a láng. Az erdőégést mindenkép meg akarták akadályozni, de nem tudják módját ejteni s azután eső sem esik. Az óriási tűz nagy ijedelmet kelt a vidéken. A kár igen nagy.

Most jelent meg
Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán
az O. M. G. E. titkárjai szerkesztésében a
KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR
1902-re.

A „KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR“ ezen nyolczadik évfolyama régi köntösből, javított és tetemesen bővített tartalommal bír. A „Köztelek Zsebnaptár“ minden más zsebnaptárt nélkülözhetővé tesz. — A „Köztelek Zsebnaptár“ ára a „Független Ujság“ előfizetői részére bérmentes küldéssel együtt 3 korona 50 fillér.

Megrendelhető

a „FÜGGETLEN UJSÁG“ kiadóhivatalában,
BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

GAZDASÁGI DOLGOK.

Egynéhány kereskedelmi növényről.

II.

Mult számunkban elmondtunk egyet-mást általánosságban a kereskedelmi növényekről s említettük azt is, hogy melyek azok, amiket a kiscgazda is haszonnal termelhet. Megbeszéltük a repeze mikénti termesztését, hasznát, lássuk most már a többit is.

A kender. A kender, ha csak háztartási szempontból vizsgáljuk is, igen fontos mezőgazdasági növény a kiscgazdára nézve is. A legszegényebb háznál is kifizeti magát a kender termesztése, mert ha eladásra nem is, legalább házilag feldolgozva, téli munkát ad az asszonynépnek s megszöve, ruhát az egész háznak. Már így is érdemes a gazdának kendert termelnie, hát még, ha úgy számítja, hogy el is ad belőle, szép pénzt vehet be, mert hisz egyegy köteg megtilolt kenderért 4—5 forintot is megadnak, ami alig egy pár □-ölnyi területből kerül ki.

A kender termesztéséről szólva, az a mélyen és porhanyósan megművelt földet szereti. Elvetésének ideje május eleje, amidőn is egy meleg eső elvetve pár nap alatt kikél. Egy holdra 100—150 m. kendermag szükséges s ekkor szép finomszajú kendert nyerünk, míg ha ritkábban vetjük, akkor a szálak vastagabbak és így értéktelenebbek lesznek. A kendertáblát, míg a kikelt magvak levelezésbe nem mennek, meg kell a madaraktól védeni, mert a kipusztított helyeken a gaz hamarabb veri fel magát s a föld elgyomosodik. Augusztus hónapban a virágos kendert már nyírni kell, szeptemberben a magvasat. Hogy a kenderrostok ruganyosak, erős és finomak legyenek, ügyelni kell az aratásra és a kendernek az iszaptól való megmosására. A gyarak a kendert nyers, vagyis áztatlan kévékben is átveszik, itt tehát elesik az áztatás, ha azonban saját szükségletre áztat a gazda, az áztatás után tegye el a kendert száraz helyre, addig, amig tovább foglalkozhat vele.

A törést, dörzsolést oly időben végezheti a gazda, mikor egyéb külső dolga ugy sincs. A kitiltolt, megdörzsolst s esetleg gerebenezett kenderrostoknak azután hamar akad vevője, a melyet jól is fizetnek.

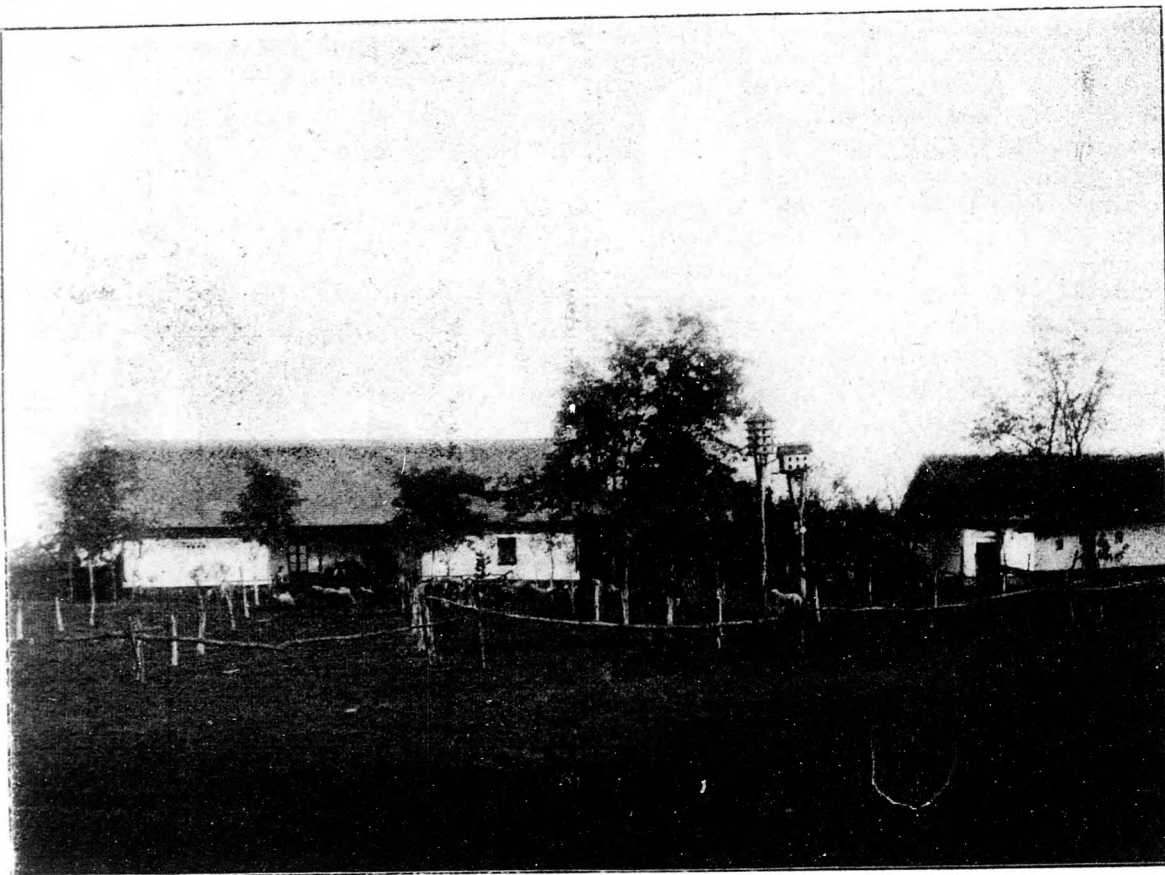
A mák. A mákot is érdemes a kiscgazdának nagyban termelni. A mák jó erőben lévő porhanyós földet kíván. Egy holdnyi területre elég egy pár liter mag, mivel a vetése oly ritkán történik, hogy kertikapával a mákot a gyomoktól tisztán lehessen tartani.

Lehet a mákmagvakat sorokba is elpergetni, midőn is a megmunkálás még könnyebb. Magnak,

vagy nagyban való termelésre a fehér vagy szürke mákot használjuk, ennek tokja el van zárva s érés idején a szél ide-oda hajlítással a magvakat nem pergeti ki. Egyébiránt a kereskedők is ezt a mákot keresik leginkább, mert ez adja a legfinomabb olajat. Egy holdon 4—6 mázsa mák terem meg s egy mázsa, minősége szerint, 20—25 frtjával is fizettetik.

A *czirok*. Kicsiben a *czirokot* a tengeriföldek szélére szokták a kigazdák vetni, amiből azután seprőt készítenek, 10—12 krajczáron adva el darabját. Nagyban vetve a *czirokot* azonban sokkal több hasznát lehetne venni. Ha nagyban termeljük, nemcsak seprőre, hanem más olyan ipari czélokra is

s különösen, ahol piacchoz közel van, ha a gazda egyébbel sem foglalkozik, mint ezek termesztésével, úgy is megél. Példa erre a városok közelébe letelepedett bolgár kertészség, amely bizony nem azért jön, mert hazájában zöldség nem terem, hanem, mert nálunk jól megfizetik a termelvényeit. Már azért is számolnia kellene a kigazdának avval, hogy földjeinek egy részében és olyan helyen, ahol közeleső piac van, konyhakerti növényeket termeljen, ez jövedelmét is nagyban fokozná, de meg azt a szép pénzt, melyet a bolgár kertészek bezsebelnek, a magyar gazda költhetné el.

Simapusztai mintagazdaság udvara, lakház és istállóival.

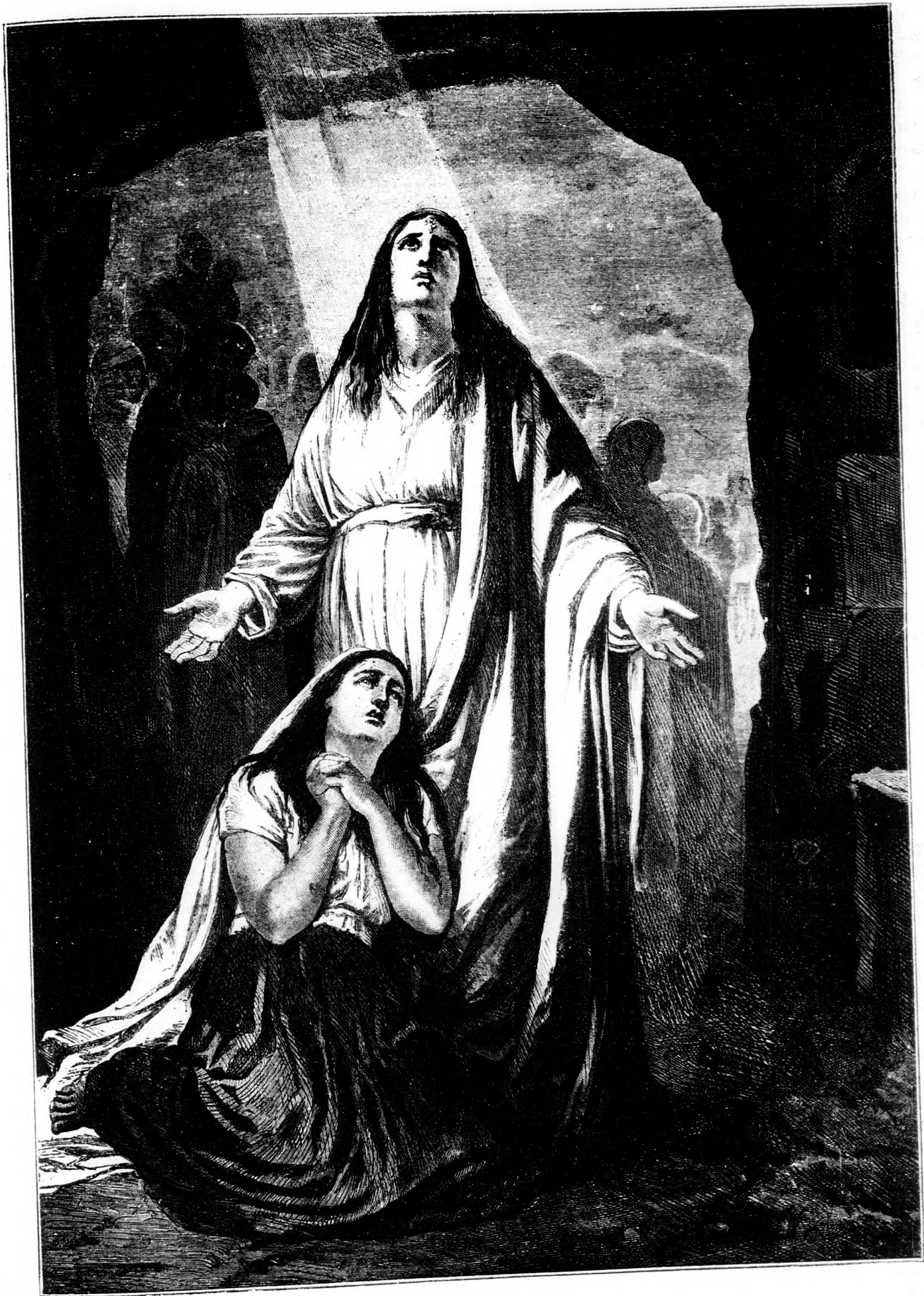
felhasználhatjuk, amelyeket könnyen tanulhatunk meg. Így készíthetünk belőle olyan seprőket, amelyek 25—30 krt is megérnek, surolókeféket, amelyek darabja 30—40 kr s más ilyen tárgyakat. Termelését ajánlatossá teszi az is, hogy a munkát oly időben — télen át — végezhetjük, amikor az embereknek így sincs más dolguk. A *czirok*, a seprők és keféknek való anyagon kívül ad annyi magot, hogy egyholdas földről tisztán a mag értéke megfelelne a tengerimag értékének. A *czirok*mag a legkedvesebb és legegészségesebb takarmánya a majorságnak.

Említettük, hogy a *konyhakerti növények* nagyban, szántóföldön való termesztését is lehet a kereskedelmi növények közé fölvenni. Pl. a dinnye, hagyma, káposzta termesztése szépen kifizeti magát

A simapusztai mintagazdaság.

Több ízben mutattunk már be olvasóinknak hazai mintagazdaságainkból egy-egy szép csoportképet, leírást; ezeket kiegészítve, sikerült képekben a simapusztait mutatjuk be most.

Simapuszta Szabolcs vármegye Nyiregyháza városának nagykiterjedésű határához tartozik. A mintagazdaság tulajdonosa *Schubert Pál* saját erejéből küzdötte fel magát oda, hogy 1897-ben képes volt 14.000 frt áron birtokot vásárolni. A mintagazdaságot 1898. november havában létesítette a földművelésügyi miniszter *Schubert Pál* birtokán, felszerelve azt a szükségesekkel; szép állatok, gépek és mezőgazdasági eszközökkel. *Schubert Pál* mintagazda birtoka egy darabban fekszik 39 katasztrális holdnyi területen, amiből szántó 30 hold, rét 3 hold.

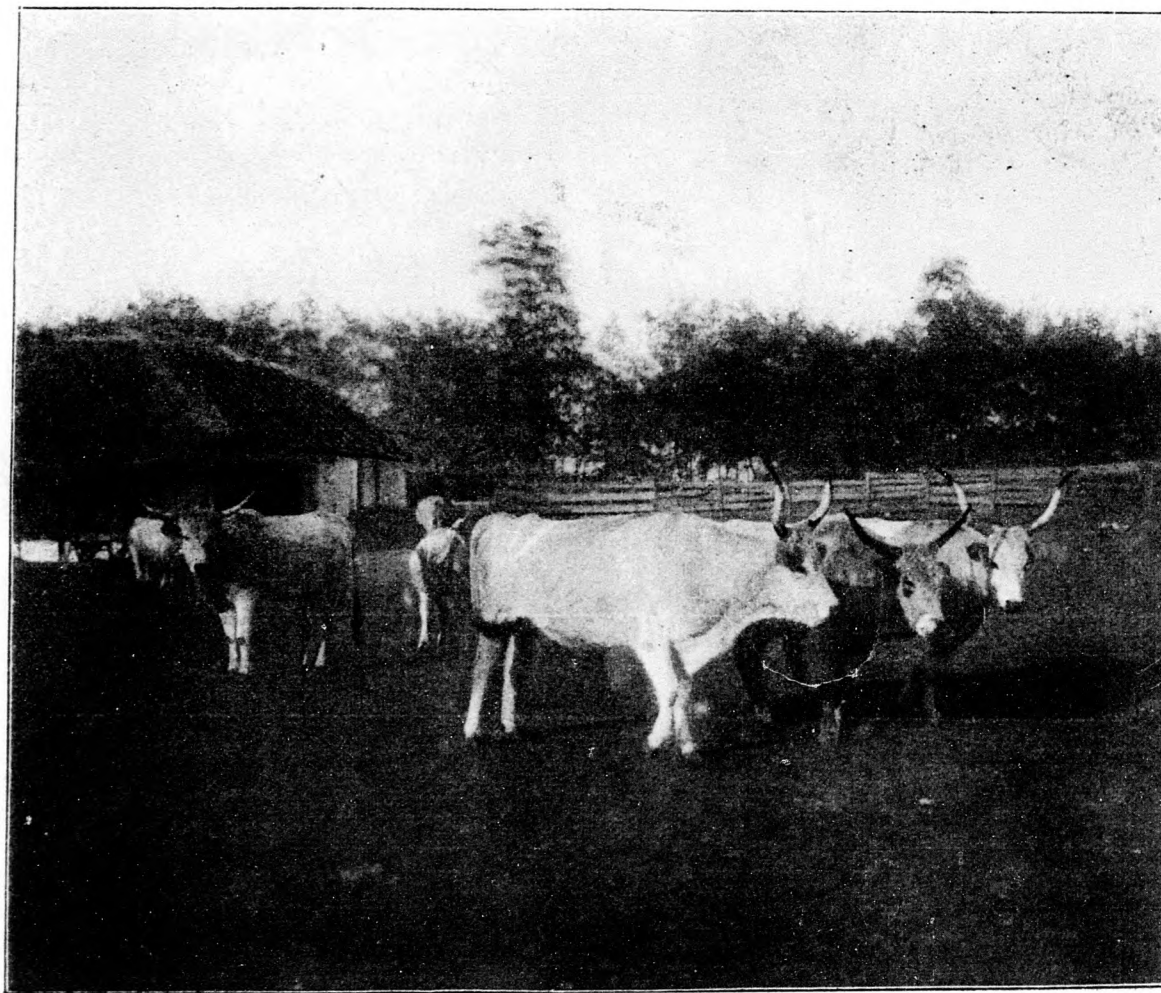
VII G A S Z.

kert 2 hold 800 □-öl, belsőség 3 hold 800 □-öl. Az egész birtok fekvése sík, keveset hullámos, talaja termékeny vályogos homok. A birtokon a rendezett major, szép istállókkal felszerelve csakugyan mintaképül szolgál a környék tanulni-vágyó kisérdáinak, emellett a ló- és a szarvasmarhatenyésztés is szép állatokat mutat fel, olyanokat, mint amilyen képünkön is látható, egy pár magyarfajta tehenet és bikát tüntetvén fel azon. Másik képünk a mintagazdaság majorját tünteti fel lakóházzal és istállóival.

megdermed s minthogy a testéből elvont meleg folytán kihül, az amugyis hidegebb levegő a test meg-hülését okozza.

Ezen baj elkerülése végett legelső feltétel edzeni a lovat az időjárás viszontagságai ellen. Naponta több órahosszat kint járatni, ha még egy kicsit meg-ázik is s a mikor bejön az istállóba jól megesuta-olni, megkefélni ez a legjobb mód az edzéshez.

Különös gondot kell továbbá fordítani a végtagok gondozására ilyenkor. A lueskos, sáros időben szokott a ló lába leghamarabb megsömörösdni s különösen a csüdajtásban megbetegedni. A vég-

Simapusztai mintagazdaság szarvasmarhái.

A lovak ápolása ősszel.

Az őszi nedves időben nagyon sokszor tapasztalja a gazda azt, hogy lovai egyre-másra betegülnek. Kutatja az okot miért, végtére pedig abban nyugszik meg, hogy az esős, sáros időtől. Ebben legtöbbször igaza is van, mert tényleg a nedves időben legtöbbször betegednek meg a lovak; ezért szükséges ősszel, vagy télviz idején a lovat gondosabban ápolni, óvni a bajtól.

A ló az, amely házi állataink között a legérzékenyebb s a nedves időjárás a legnagyobb ellensége. Ha megázik, a száradás nagymennyiségű hőt von el a ló testéből, őszkor a szőrözlet is hosszabb szokott lenni, nehezebben szárad, a ló teste mintegy

tagok, főleg pedig a csüdajtás bőre, nagy mennyiségű fagygyut választanak el a bőr puhántartása czéljából.

Ez a zsiradék könnyen megavasodik, különösen akkor, ha piszokkal jön érintkezésbe. Ha tehát a sárréteget alaposan le nem tisztogatjuk, az avasodásnak indítja a fagygyut. A megavasodott fagygyu pedig csipős maró hatása, mely különösen a csüdajtás finomabb bőrét izgatja s így jön létre a csüdsömör, mely hetekre, sőt nem ritkán hónapokra hasznavehetetlenné teszi a lovat. Nem lehet tehát eléggé ajánlani, hogy a ló végtagjait általában, de különösen sáros időben, nagyon gondosan tisztogassuk, hogy ezáltal a csüdsömör elkerültessek.

↔ MULATTATÓ. ↔

Csak menj te édes...

*Csak menj te édes, menj a kertbe,
A rezedáid várnak,
Lehajlott büszke szép feje
A piros tulipánnak.
Ne más, ne más, locsold magad —
Te a virágok anyja vagy.*

*S jöjj azután a kis szobába,
Fejem öledbe hajtom
S hogy álmaim leszálljanak,
Csókold pirosra arczom,
Ringasd a lelkemen magad —
Te álmod édes anyja vagy.*

Tarcsafalvi Albert.

Róma nevezetességei.

— Deák Antaltól. —

Előismeretek.

Róma városára nagyon jól lehet alkalmazni az írás szavait, hogy a *kövek beszélnek*; mert itt valóban minden kődarabnak megvan a maga története s minden kődarab csaknem megszólal; milyen szerep jutott neki a szentváros történetében.

Nincs a világnak városa, melynek annyi nevezetessége, műemléke volna, mint Róma városának s minden nagyítás nélkül elmondhatjuk, hogy ebben a tekintetben Róma a világnak minden más városát fölülmulja. Könyveket lehetne írni Róma nevezetességeiről, de mi különösen azokra a dolgokra szorítkozunk, melyek bennünket, mint keresztény embereket, közelebből érdekelnek.

Róma 1871-ig a pápai államnak volt székesfővárosa ez időtől pedig székesfővárosa az egységes olasz államnak. Hogy ez a változás miként történt? magyarázzák meg mások: mi nem akarjuk ismét föltépní a sebeket.

A közel 460,000 lakossal bíró várost a nem éppen tiszta *Tiberis* vize ketté hasítja. Ez a folyó körülbelül 100 méter széles és tíz híd vezet rajta keresztül egyik városrészből a másikba.

Róma városának legnagyobb része a balparton fekszik s itt van a Quirinál is, a pápától elfoglalt királyi palota.*) Csak a jóval kisebb jobbpart maradt

*) Az új király, mint egy római pap beszélte, be sem akar költözni az elvetett palotába, hanem új királyi palotát épített magának. Mig ez elkészül, a belügyminiszteri palotában lakik. Uralkodása alatt talán javul a pápaság helyzete.

meg a pápa birtokában, szent Péter templomával és a Vatikánnal.

Róma sokáig romokba hevert, de a pápák szorgossága, áldozatkészsége és a művészetek iránti finom érzéke kiemelte őt hamvaiból. Bátran elmondhatjuk, hogy Róma mai nagyságát és szépségét a római pápáknak köszöni.

A tizenötödik század derekától fogva mintha csak egymással vetekedtek volna a római pápák: ki alkosson nagyobb műremeket — az építészet, szobrászat vagy festészet terén...

Vatikán.

Tekintsük körül egy kissé a hatalmas *Vatikánt*, mely a római pápának, a katolikus egyház fejének,

Híres római Mária-kép.

lakóhelyül szolgál. Ez az épület kívülről csak nagyságával, belülről azonban elragadó szépségével bilincseli le figyelmünket. A Vatikán építésében nincs semmi összhang, de egészében mégis csodálatra indít bennünket.

Mert kilátott már épületet, melynek 10,246 szobája volna, melyet 210 lépcső kapcsol egymáshoz s melynek 22 udvara van?!

Pedig a Vatikán ilyen!

Hát a szebbnél-szebb szobrok, képek és freskók, melyekkel a Vatikán termei és folyosói el vannak árasztva.

Talán nem lesz fölösleges megmagyarázni, hogy a *freskók* alatt olyan falfestményeket értünk, melyeket a művész nem a száraz falra, hanem a még nedves vakolatra fest. A festék így beszívódik

az épület falába s bátran daczol az idők viszontagságaival.

A Vatikánban láttuk a világhírű *Sietus-kápolnát* Michel Angelo falfestményeivel és azzal a gyönyörű oltárképpel, mely finom selyemszálakból nagyművészettel alkotott kézimunka.

Michel Angelo óriási — 19 méter magas — falfestményét, mely az *Utolsó ítéletet* ábrázolja, borzalommal vegyes esodálattal szemlélik a zárándokok.

A halhatatlan művész 9 álló esztendeig dolgozott e képen s benne oly remeket alkotott, melynek párját hasztalan keressük a világon. Az elkárhozott lelkek dühe és kétségbeesése, az ördögök elvetemült gonoszsága, a szigorú ítélőbíró rettenetes föllépéséhez oly keretet nyújt, hogy a képet huzamosabban szemlélő egyszerre csak hideg borzadályt érez keresztülnyilalni esontjain és velőin.

A világhírű kép mellé jobbról ószövetségi, balról újszövetségi jelenetek sorakoznak.

A Vatikán képtárában különösen három kép bilineselte le figyelmünket: Nagy Konstantin diadala a ragyogó kereszttel, melynek jelében pogány ellenességét legyőzi és a kereszténységet fölszabadítja; másikk a szeplőtelen fogantatás dogmájának kihirdetése; harmadik a bolsenai mise.

Ez a híres kép egy bolsenai papot ábrázol, ki misézés közben kételkedett az Ur Jézus valóságos jelenlétéről az Oltáriszentségben, de Isten őt esodálatos módon megtéríti. Átváltozás után, a pap és a jelenlevő hívek szemeláttára vér ömlött ki a szent ostyából, s a gyönyörű képen ez a jelenet van megörökítve.

A Vatikán különben el van árasztva szebbnél szebb képekkel, szobrokkal és festményekkel. Könyvtára első a világon; kéziratái, eredeti okmányai a legértékesebbek.

Hatalmas kertjei a Vatikánt, mint valamely óriást, szeliden átölelve, bővelkednek mindazon fákban és növényekben, melyek Róma meleg éghajlatát kibírják. A citrom és narancsfák persze szabadon díszlenek. Az egyik kert közepén áll XVI. Gergely pápának egy darab márványból alkotott óriási szobra.

Érdemes még megtekinteni a Vatikán azon termeit is, hol a *mozaik-képeket*, vagyis az apró azines kövekből vagy üvegből kirakott képeket készílik. Van itt minden színű koczka. A művész előtt ott áll a festett kép, melyet le akar másolni s az asztalon levő rámba nagy ügyességgel rakja egymásután a megfelelő színű köveket. Mikor a kép ki van rakva, lecsiszolják. Csiszolás után alig lehet észre venni, hogy a kép nem egy darabból készült: a kockák oly szépen egybeolvadnak.

Szakértők állítják, hogy a mozaik-képek művészei körülbelül 10,000 szinnel dolgoznak. Elképzel-

hetjük tehát, mily éles szem, mily választékos műizlés kell az ilyen finom árnyalatok megkülönböztetéséhez.

Szent Péter-templom.

Róma templomai közül, melyek száma körülbelül annyi, ahány napja van az esztendőnek, nemcsak legnagyobb, de a legszebb is *szent Péter-temploma*, melynek a zseniális Bramante 1506-ban tette le alapkövét, de csak 120 év múlva lett készen.

A szent Péter-templom a világ legszebb építménye és pedig nagyság, fönségesség, művészet, erő, méltóság és czélszerűség tekintetében. Ezt a templomot néztük meg először, itt miséztünk és itt imádkoztunk legelőbb. (Folytatjuk).

Képünkhöz.

Vigasz. A fájdalom egyetlen enyhítője a vigasz. Sok alakban rajzolták már meg a vigasz érzését és ezek között a képek között nem áll utolsó helyen az, amelyet mai számunkban bemutatnak. A vigasz az égből jön diessugár alakjában, hogy a fájdalomtól megtört szívekre enyhületet árásson. Mária van a fájdalom jelképében lefestve és testvére Magdolna van mellette. A vigaszt ennél találóbban alig gondolhatjuk lerajzolhatni.

Pótlórejtvény.

- ám
- b
- ug
- rő
- uró
- ső
- imár.

Az itt közölt hiányos szavak elé egy-egy betűt kell tenni, hogy abból értelmes szó legyen és ezen betűk felülről lefelé olvasva a keresztényvallásnak igaz tanát adják.

A megfejtők között egy regénykötetet fogunk kisorsolni. Megfejtési határidő november hó 17.

A „Független Ujság“ 44. számában közölt talány megfejtése:

„Es az eső, hull a hó.
Jön karácsony, jaj, be jó!“

Helyesen fejtették meg: Gajda Józsefné, Bede Ferenczné, Mánesu Szilvia, Bánkövy Annuska, Bodis Anna, Jancsó Mariska, Bánkövy Erzsike, Bodis Ferencz, Kováts Jenő, Balázs János, Török Imre, Kacsó Albert, Krisztinus Lajos, Horváth Sádor, Szász Mihály, Vinkler János, Nikolics Pál, Eskütt György, ifj. Kacsándi László, Baráth János. Helty testvérek. »Abonyi kath. munkás egyesület.«

A sorshuzásnál Bede Ferenczné (Aga) neve jött ki elsőnek, kinek a kitűzött jutalomdíj gyanánt Péterfy Tamás »Közös sors« eredeti székely regényét küldöttük meg.

LEVELES-SZEKRÉNY.

V. Gyarmat. 1. Özvegy asszony egyetlen fiát a katonai rendes szolgálat alól felmentik. De amint írja a fiu anyja ujon férjhez ment. Ha férjétől elváltan is él, de törvényesen nincsenek elválasztva, a fiu kimentése nem fog sikerülni. Egyébként a jegyző ur a legjobb tanácsot adhatja, mert ő ismeri a körülményeket. 2. A bor-fogyasztási adója hektóliterenként 8 kor. 70 fillér, melyet a fogyasztási adóbérlőnek meg kell fizetni, még ha az a koreszmáros is. — **Marton Károly** urnak. Ha volt gazdája a gyárát eladta, önnek állását a törvényes időre fölmondhatja, kárpótlásért nem tartozik, sem az új tulajdonos nem köteles önt megtartani. — **Gulner Mihály** urnak. A kérdezettnak levelét teljes czimének kiírása mellett Budapestre a belügyminiszteriumba küldje. — **Faragó Károly** urnak. A homoki szőlők telepítésének mi-kéntjére legjobb tanácsot adja Rácz Sándor „A homoki szőlőművelés” című könyve. Ára 1 korona Megrendelhető ifj. Nagel Ottónál, Budapest (Museum-körút 2.) — **Özv. Kerekes Imréné.** Ő Felsője állandóan Bécsben a „Hofburg” nevezetű palotájában tartózkodik. Jelenleg Gödöllői kastélyában lakik. — **Hiller Péter** urnak. Ha az önök áltak levágot vevő az uraság behordatta, de a munkadíjat meg nem fizette, követeljük tőle, mivel ha önök le nem vágják, az uraság be nem hordathatta volna. — **Krisztinus Lajos** urnak. Kérdésére nem tudunk válaszolni. Legjobb, ha egyenesen a miniszteriumhoz fordul. — **Noszlop Sándor** urnak. Eladó mészét jelentse be az Országos Mészeti Egyesületnél (Budapest Központi Vásárcsarnok), küldjön egy kis üvegen oda mintát is. — **Keresztyén Gábor** urnak. Ha a béresek helyszerzés végett a megengedettnél több ideig voltak távol, pedig már az első napon elszegődtek, a távolletükben fogadott helyetteseik napszámja bérükből levonható. — **T. J.** urnak. 1. Nem tudjuk, hogy hol szerezhetne be ócska és jó fegyvert. A zalogházban drágában jönne, mert azért ide kellene utaznia az árveréshez. Talán valamely fegyverkovácsnál van. 2. A gyümölcsfák derekát tuskés vesszővel kösse be a nyulak rágása ellen. Elfagyás miatt nem kell bekötöni. 3. A kérdezett könyv képes kiadását nem ismerjük. 1. Borsajtó végett forduljon Kühne gyárához. Czimét lapunk hirdetési rovatában megtalálja. Harmonikát pedig rendeljen Sternberg testvérek hangszerkereskedésében. — **B. F.** urnak. Bizony szomorú az, amit levelében közöl. Legjobb volna, ha a megyés püspök urhoz fordulnának panaszukkal. — **Sztehlik Orbán** urnak. Kérdésére más választ nem tudunk adni, mint azt, hogy forduljon a kereskedelmi miniszteriumhoz; ha van olyan ösztöndíj, aminőt említ, talán megkaphatja. — **Paulicsek István** urnak. Olyan könyv nincs. A vizsgát csak gyakorlatból lehet letenni. — ifj. **Kacsák László** urnak. A kért czim: Budapest. Egyetem-utca 4. — **Petrus.** A versek rendre jönnek. Az elbeszélést csak újév után hozhatjuk, mivel már a mai számban látható hosszabb leírást elkezdettük. Lapunk terjesztését köszönjük és kérjük jó indulatát továbbra is. — **Tóth János** urnak. Az okoskodás nem sokat ér. Tudni kell annak, aki valamelyes dolgról ír. Ha valaki azt mondja a tejre, fekete, azt bizonyítani is kell, mert *semmit ér az állítás, ha nincsen alapja.* Hosszu levelében össze-vissza ír mindenfélét, de teljesen értelmetlenül. A tanítás költségeire azt mondja, hogy a tanárt az állam fizeti. Hiszen azt tudja az első osztályos gyerek is. De a többit nem mondja el. A tanuló, ha feljön Pestre, itt nem élhet levegőből, hát a beiratásdíj? tandíj? a 30—40 koronás szakkönyvek? ruházat, még pedig beváló ruházat? Ezekről egy szót sem említ, pedig éppen ezek a költségek. Pesten egy kis szoba havonta 30 korona. Ezeket mind tudni kell Tóth János uram és azt is, hogy egy tanult ember 16 esztendeig tanul. Még pedig 4 elemi

osztály, 8 gimnázium, 4 év egyetem. Különben ne nehezteljen, hogy ily nyíltan válaszolunk, mert így kérte ezt. És azt se higgye, hogy egyetlen levelét is válasz nélkül hagyjuk, mert mi szívünkön hordozzuk az előfizetők dolgait, tehát minden betűt, ami hozzánk jön, elolvasásra méltatunk.

A „Független Ujság” szerkesztésére felügyel:

RUBINEK GYULA, országgyűlési képviselő,

és Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének titkára.

JENCS-féle

Magyar Restitutios-Fluid

lovak és szarvasmarháknek.

Az állatok izomerejét fokozza, kitarótva, erőssé teszi; megátalja a lábak merev benulását, az intágulást s az ugynevezett pókosodást.

— **Ára 2 korona.** —
Postán 2-60 korona beküldése után bérmentve küldi:

JENCS VILMOS gyógy-szertára
Budapest, II. ker., Széna-tér I. sz.
Főraktár:
Dr. Egger, Nádor'gyógyszeriárában
Budapest, VI., Váci-körút 17.

Gazdasághoz nem köthető.

Budapesti piaczi áruk.

Budapest, 1901. november 9-én.

Gabona. (Áruk métermázsánként értendők.) *Buza* 15-80—16-90 K. *Rozs* 13-40 K-tól 14-00 K-ig. *Árpa* 11-80 K-tól 12-10 K-ig, jobb minőségű 15-40 K-tól 16-60 K-ig. *Zab* 14-50 K. *Tengeri* 10-50 K.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
K	26-30	25-50	24-30	23-50	23-00	22-40	21-60	19-00	11-80

Buzakorpa finom 8-90 K, durva 8-90 K.

Egyéb magvak: *mák* 60—68 K 1 q., *bab* fehér nagyszemű 30—32 K, aprószemű 34—35 K, *tarka* 26—28 K, *lencse* 24—36 K, *borsó* héjas 18—36 K, *lóhere* 46—55 K, *lucerna* 48—54 K, *baltacsim* 12-50—13-50 K.

Takarmányvásár. Réti széna 440—620 fillér, muhar 480—560 fillér, zsupszalma 280—310 fillér, alomszalma 260—360 fillér.

Juhvásár. Belföldi hizalt ürű 37—41 K.

Sertésvásár. Elsőrendű 320—380 kg. nehéz 91—92 filér, 280—300 kg.-mos 90—92 fillér, öreg 300 kg.-on tuli 89—91 fillér, szerb 84—90 fillér.

Marhavásár. Következő árak jegyeztettek: *Hizott magyar ökör* jobb minőségű 64—70—, középminőségű 54—62—, alárendelt minőségű magyar ökör 48—52—, jobb minőségű magyar és tarka tehén 36—52-00, magyar tehén középminőségű 42—62-00, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén 40—65-00, szerbiai ökör jobb minőségű 56—60—, kivitel —, középminőségű 34—54—, szerbiai bika 42—52—, szerbiai bivaly 30—42—, kiv. 50— koronáig métermázsánként élőszuliban Élő borjú 66—96 K.

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Baromfivásár. Tyuk páronként 3-00—4-00 K, csirke 1-30—1-50 K, kappan hizott 3-00 K—4-00 K. Rucza 4-50—6-00 K. Lud hizott 12—15 K. Pulyka sovány 7—8 K.

Tojás alföldi 76—78 K, erdélyi 70—73 K, lédánként. Tea. tojás 100 drb 5-50—5-80 K.

Tejtermékek. Teavaj 1-80—2-10, tejföl 64—80 fillér literenként, főzövaj 1-40—1-50 K, tehénturó 12—14 fillér kg.-ként.

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés K. 5-00—7-00 1 q 5-00—7-00 Petrezselyem 100 kötés 0-00—0-00, 1 q 5—8—, zeller 100 drb 2-00—7-00, karalábé 1-00—1-60, vöröshagyma 100 kötés 0-00—2-00 q 6-40—7-20, foghagyma 28—40—, vörösrépa 100 drb. 1—1-60, fehérrépa, fejeskáposzta 00—00—, kelkáposzta 100 drb 2-00—6-00, vöröskáposzta 00—00—, fejessaláta 1-60—2-60, kötött saláta 0-00—0-00, burgonya rózsa 1 q 3-00—3-20, sárga 3-00—3-50.

1901. évi forgalom 26000 zsák
Felhivjuk
 a t. cz. **gazdaközönség**
 figyelmét
 a **budapesti**
gyapju-aukcziókra

melyek az év folyamán több sorozatban,
 nevezetesen

július és szeptemberhónapokban tartatnak meg.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat

HELLER M. S Társa

Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

Kurcz Lipót és Társa

photocinkografiai műintézete

BUDAPEST, VIII., Szentkirály-utca 13.

Készít:

mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

Clichéket

Chemigrafia, chromotypia, photo-, (auto)-
 typia, fametszet stb. után.

Térképek, tervezetek, alaprajzok

photolithografikailag legszebben és legolcsóbban sokszorosítottak.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

TÉLI-IDÉNY Szecskavágógépek

kézi és erőhajtásra.

1901 2.

RÉPAVÁGÓK.

Kiváló munkabírásu

„RAPID“ darálógépek.

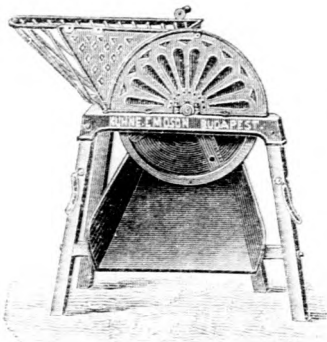
Teljes takarmánkamara felszerelések,
 melyek sok évi tapasztalatok alapján a helyi viszonyok
 hoz mérten díjmentesen tervezetnek, legjobb szerkezet-
 ben és gondos kivitelben szállítatnak

K Ü H N E E.

mezőgazdasági gépgyára által.

FŐRAKTÁR: BUDAPEST, VI. ker., Váci-körút 57/a. sz.

Gyár: MOSON, Moson v. m.

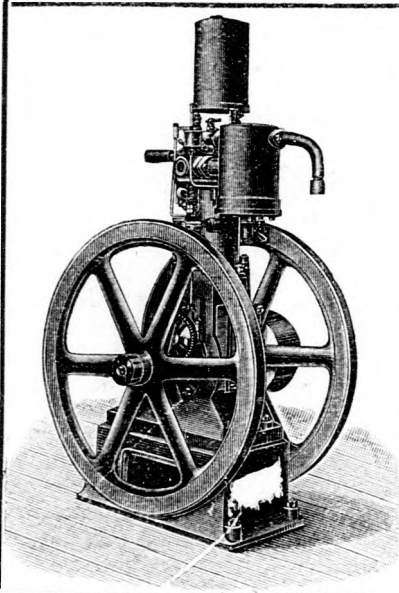
Ganz és Társa

vasöntöde és gépgyár részv.-társaság

BUDAPESTEN.

Petroleum és benzinmotoraink,

Msz. 17.

petroleum és benzin
 lokomobiljaink
 (Bánki szabadalma).
adómentes ásványolajjal
a legolcsóbb
hajtóerő.

Hatósági engedély
 nélkül
 bárhol felállítható.

nem tűzveszélyes,
 egyszerű, tartós
 szerkezetű,
 gépészre nincs
 szükség.

Árjegyzéket kivá-
 natra küldünk.

véd-jegy

a D. G. Schmidt
 főtörzs és tisztiorvos féle

Fülsolai

Csak a
 védjeggyel
 ellátott a valódi
 gyorsan és alaposan
 gyógyít időszakos

süketiséget,
 fülfájást,
 fülzúgást,

és nagyothallást
 még idült esetekben is.

Egyedül kapható üvegje 2frt

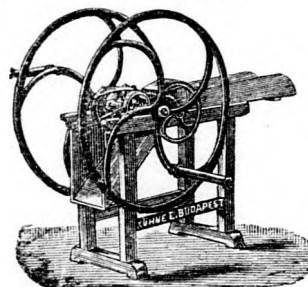
a Városi gyógyszerfárban

Városházter. Budapest.

Ventzki-féle
szabad. takarmányfüllesztők.

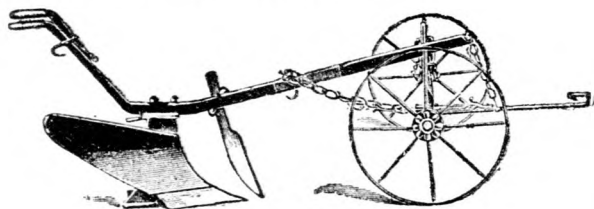
Erőhajtásra

Casali-féle szab. kukoriczamorzsolók
 rendkívüli munkaképességgel.

BÄCHER RUDOLF

kizárólagos ekegyára
Budapest, VI., Nagymező-utca 68.
 Egy és többvasu aczélekéi, és talajművelő eszközök elismert elsőrangú gyártmányok.

MELICHÁR FERENCZ

kizárólagos vetőgépgyára
Budapest, VI., Nagymező-utca 68. sz.

A világhírű

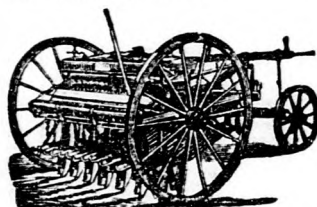
„Unicum Drill“ sorbavető gépek

ugy sik mint hegyes talajon egyaránt kitűnően dolgoznak. Valamennyi magnem egy és ugyanazon vetőkorongokkal, a fogaskerekek kieserése nélkül vehető.

Magyarországi vezérképviselő:

Szücs Zsigmond.

Kivánatra árjegyzék ingyen és bérmetve.

ALFA SEPARATOR (RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG)
 azelőtt PFANHAUSER & CO.
ALFA-SEPARATOROK (LEFÖLÖZŐ-GÉPEK)
 MINDENMŰ TEJGAZDASÁGI ESZKÖZÖK.
 Tejgazdasági telepek teljes felszerelése.
 * **BUDAPEST** *

V., Báthory-utca 4. szám.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. sz., II. em.

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
 ugy is mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége
 erkölcsi támogatásával

ALAKULT: 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulása: 400,000 kor.
 Alapítványok és üzletrészekben 1,200,000 kor.

Összesen: 1,600,000 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen.

Az üzlet eredményében a biztosított tagok a díjarányában részesülnek. Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselők közvetítésével és felvilágosítással és nyomtatványokka minden iránybn készséggel szolgál

az igazgatóság

BRAUSWETTER JÁNOS

SZEGEDEN

1847

CS. ÉS KIR. KIZÁRÓLAGOSAN SZAB. KRONOMETER ÉS MŰÓRAS FOTÓALÓJA K. REMÓNTÓR INGAÓRÁRNAN STB. STB. JAVÍTÁSOK 5-EVI JÓVÁLLÁS JÓVÁLLÁS MELLETT.

RÉSZLETFIZETESRE

ORÁK ÉKSZEREK 10 ÉVI JÓVÁLLASSAL KÉSZPENZÉRT, VALAMINT,

KÉPES ÁRÚEGYZÉK INGYEN

MAGYARORSZÁG ELSŐ IKSZNA-GYÖRÖS 64156-0888 HIRNEMŰI ÖRÁSZITTE

Stassfurti kainitot

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23-24% kénsavas káli tartalommal;

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74-76% kénsavas káli tartalommal,

továbbá

mindennemű egyéb műtrágyaféléket elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA“

műtrágya, kénsav és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.